

چکیده:

زمینه و هدف: دگزامتازون یک گلوکوکورتیکوئید بسیار پرمصرف است. با توجه به مطالعات محدود و استفاده وسیع این دارو، در مطالعه حاضر، اثر دگزامتازون با دوزهای مختلف بر رحم و لوله رحم موش سوری ماده مورد بررسی قرار گرفت.

مواد و روش ها: ۵۰ سر موش سوری ماده بالغ نژاد NMARI انتخاب و به ۵ گروه ۱۰ تایی تقسیم شدند. موش های گروه کنترل تحت تزریق نرمال سالین، گروه شم تحت تزریق داروهای محرک تخمدانی و گروه های تجربی علاوه بر تزریق داروهای محرک تخمدانی، تحت تزریق دگزامتازون با غلظت های ۴، ۷ و ۱۰ میلی گرم بر کیلوگرم، به مدت ۷ روز قرار گرفتند. یک روز پس از آخرین تزریقات، مقاطع بافتی از رحم و لوله رحم تهیه و تعدادی از برش ها به روش H&E و تعدادی به روش TUNEL رنگ آمیزی شدند. ارتفاع اپیتلیوم رحم و لوله رحم، قطر غدد رحمی و لومن لوله رحم و میزان آپوپتوز آنها تعیین و با آزمون های آماری (ANOVA و Tukey) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: ارتفاع اپیتلیوم رحم، لوله رحم و قطر غدد رحمی در گروه شم نسبت به گروه کنترل کاهش معنی دار نشان داده است ($p=0/001$). ارتفاع اپیتلیوم رحم و لوله رحم در گروه ۴ میلی گرم بر کیلوگرم نسبت به گروه شم افزایش معنی دار نشان داده است ($p=0/002$ ، $p=0/023$)، در حالیکه در گروه های ۷ و ۱۰ میلی گرم بر کیلوگرم نسبت به گروه ۴ میلی گرم بر کیلوگرم ($p<0/05$)، کاهش معنی دار را نشان داده اند. ارتفاع اپیتلیوم لوله رحم در گروه ۱۰ میلی گرم بر کیلوگرم نسبت به گروه های شم و ۷ میلی گرم بر کیلوگرم ($p=0/003$ ، $p=0/005$) کاهش معنی دار را نشان داده است. قطر لومن لوله رحم تنها در گروه ۱۰ میلی گرم بر کیلوگرم نسبت به گروه ۴ میلی گرم بر کیلوگرم کاهش معنی دار را نشان داده است ($p=0/022$). میزان آپوپتوز مخاط رحم در گروه های ۷ و ۱۰ میلی گرم بر کیلوگرم نسبت به گروه های شم و ۴ میلی گرم بر کیلوگرم، افزایش معنی دار نشان داده است و میزان آپوپتوز غدد رحمی در گروه های ۷ و ۱۰ میلی گرم بر کیلوگرم نسبت به گروه شم و گروه ۱۰ میلی گرم بر کیلوگرم نسبت به گروه ۴ میلی گرم بر کیلوگرم، افزایش معنی دار را نشان داده است ($p<0/05$). همچنین نتایج نشان داد که در هیچ یک از گروه های مورد مطالعه، آپوپتوزی در اپی تلیوم لوله رحم رخ نداده است.

نتیجه گیری: نتایج مطالعه حاضر نشان داد که تزریق مکرر دگزامتازون با تغییرات متعدد در ساختار رحم، لوله رحم و افزایش میزان آپوپتوز در مخاط رحم و غدد رحمی می تواند اثرات زیانباری بر دستگاه تناسلی موش سوری ماده داشته باشد.

کلید واژه ها: دگزامتازون، رحم، لوله رحم، آپوپتوز، موش سوری